

Delårsrapport per juni 2011 för styrelse/nämnd

Barn- och grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
I fokus	3
Lägesrapport och prognos för inriktnings- och effektmål	5
Ekonomi – uppföljning och prognos	5
I fokus verksamhet, uppdrag och åtgärder	6
Uppdrag i den politiska majoritetens program 2011-14.....	6
Uppdrag i VP11.....	9
Övriga uppdrag och arbetsområden.....	10
Lägesrapport och prognos för inriktnings- och effektmål.....	17
Ekonomi	19
Drift, volymer och nyckeltal.....	20
Investeringar	26

Sammanfattning

Nämndens ansvar och uppgifter

Barn- och grundskolenämnden är styrelse för och har ansvar för driften av den kommunala skolan som omfattar förskoleklass, grundskola och den obligatoriska särskolan, de kommunala fritidshemmen, en kommunal förskola och öppna förskolan. Utöver de kommunala verksamheterna finansierar nämnden, genom bidrag i form av peng, verksamheten för täbyelever i fristående skolor och fritidshem samt täbybarn i fristående förskolor och annan pedagogisk verksamhet (t.ex. familjedaghem) i och utanför Täby kommun.

Nämnden ansvarar för tillsynen av fristående förskola, annan pedagogisk verksamhet och fristående fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt. Tillsynsansvaret är kopplat till nämndens godkännande. Skolinspektionen kontrollerar att kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar. Skolinspektionen utövar tillsyn och granskar skolväsendets kvalitet oavsett huvudman.

All verksamhet bygger på kundval, som innebär att föräldrar och elever har möjlighet att välja den förskola/annan pedagogisk verksamhet eller skola man önskar både inom och utom kommunen. I kommunen finns ett stort utbud av förskolor och skolor, kommunala och fristående, med olika inriktningar och profiler.

Förskolor och familjedaghem i Täby drivs i stort sett helt av enskilda huvudmän. Av Täbyeleverna i åk 1-5 går cirka 70 procent i kommunala skolor medan motsvarande andel i åk 6-9 är knappt 50 procent.

I fokus

Förskole- och grundskoleverksamhet

Skola 2011 - beslutade och planerade reformer kräver stora insatser

Skolväsendet står inför ett omfattande och krävande reformarbete. Merparten av förändringarna, som påverkar både förskola och skola, gäller från den 1 juli 2011. En ny skollag, med förskolan som en egen skolform, reviderade läroplaner och ett nytt betygssystem, är några av de beslutade förändringarna.

Under våren 2011 har mycket av arbetet handlat om förberedelse inför förändringarna. Förskoleverksamheten har erbjudits föreläsningar om förändringarna i den nya läroplanen. Under det kommande läsåret genomförs genomgripande kompetensutvecklingsåtgärder i Täby kommuns skolor. I detta arbete ingår även en kartläggning av lärarnas utbildning och behörighet inom förskola och skola.

Skolinspektionen

Skolinspektionen har under våren 2011 granskat Täbys kommunala skolor. Granskningen av förskoleverksamheten har skett på kommunövergripande nivå

samt genom intervjuer med berörda i den kommunala förskolan. Den övergripande kommunrapporten kommer i september varför en uppföljning av inspektionen inte kan göras förrän under hösten.

Förskoleverksamhet

Analys av förskole- och familjedaghemmens peng

Den 1 juli 2011 togs en ny skollag i bruk med förskolan som en egen skolform och en reviderad läroplan. Högre krav kommer att ställas på de utförare som driver förskola. För att möta de ökade kraven har en översyn av pengarna påbörjats under våren och det arbetet kommer att presenteras under hösten.

Andel förskollärare

Förskolorna i kommunen har en låg andel pedagogiskt högskoleutbildad personal i jämförelse med snittet för övriga landet. I den politiska majoritetens program såväl som i verksamhetsplanen i övrigt uttrycks tydligt att antalet förskollärare måste öka. En tilläggspeng har införts för förskolorna fr.o.m år 2011. Det innebär att förskolorna får en tilläggspeng per barn om de har en hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal. Tilläggspeng betalas till de förskolor som har en andel högskoleutbildad personal på 43 procent eller där över.

Grundskoleverksamhet

I och med läsåret 2011/12 träder nya lagar och författningar i kraft på skolans område som kommer att påverka skolornas och kommunens arbete på alla områden. Detta arbete har planerats och även påbörjats under våren 2011. De följande åren kommer därför att kräva mycket kompetensutveckling på i princip alla plan inom skolorna; läroplaner, lagar och regler, likabehandling och lärarbehörigheter för att nämna några områden. Vidare kommer även den nya lagens indelning av grundskolan att kräva en omorganisering av skolorna, vilket också speglas i lokalfrågan.

Lokaler

Behovet av fler förskole- och grundskoleplatser ökar. Täby kommun ställs inför utmaningar i form av demografiska förändringar med bland annat variationer i årskullar och en hög förväntad befolkningsökning mot bakgrund av omfattande bostadsbyggande. I den nya skollagens läroplansstruktur anges det centrala innehållet i kursplanerna för årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9. Det innebär att lokaler och organisation behöver anpassas till den nya läroplanen. Dessa utmaningar ställer krav på en strategisk lokalförsörjning så att det skapas förutsättningar för långsiktig balans mellan efterfrågan och tillgång på förskole- och grundskoleplatser. Med en bra planering går det att undvika dyrbara kortsiktiga investeringar och kostnader för outnyttjade lokaler. Förskolor och skolor ska vid ny- och ombyggnation förses med flexibla lokaler så att de kan nyttjas av den eller de verksamheter i kommunen som för tillfället har störst behov. Ett antal arbetsgrupper har tillsatts av utbildningschefen för att både kortsiktigt och långsiktigt hantera elevökning, ha en god framförhållning för nödvändiga investeringar i nya lokaler och ett effektivt nyttjande av befintliga lokaler för samtliga verksamheter inom barn- och grundskolenämndens verksamhetsområden.

Lägesrapport och prognos för inriktnings- och effektmål

Kommunfullmäktige har fastställt ett inriktningsmål och sju effektmål för att styra barn- och grundskolenämndens verksamheter under 2011.

Prognosen är att två av barn- och grundskolenämndens effektmål kommer att uppnås under året. För tre effektmål kan prognos inte lämnas. Tre effektmål bedöms delvis uppnås under året. Den sammantagna prognosen för barn- och grundskolenämndens måluppfyllelse vid årets slut är god.

Förskoleverksamheten

Förskoleverksamhetens två effektmål mäts i den årliga föräldraenkäten som genomfördes under våren 2011. Målet som mäter om barnen är trygga i verksamheten uppnås delvis. För familjedaghemmen är målet uppnått men inte för förskolorna. För ett av förskoleverksamhetens två mål är prognos ej möjlig. För målet nöjd kund index, NKI, som även det mäts i den årliga föräldraenkäten är resultatet ännu ej redovisat. Eftersom kommunen inte ansvarar för de fristående förskolornas aktiviteter/åtgärder är det inte möjligt att lämna någon prognos.

Grundskoleverksamheten

För två av grundskoleverksamhetens mål är prognos ej möjlig, vilket i ett fall beror på skollagsändring (pedagogisk högskoleexamen) och i det andra på bristande redovisning (eleverna i årskurs 6 visar åldersadekvat läsförståelse). Målet som rör elevernas läskunnighet i årskurs 2 prognostiseras kunna uppnås, liksom målet att eleverna som slutar grundskolan ska vara behöriga till gymnasiet. Slutligen uppnås delvis målet om trygghet och arbetsro. Eleverna är trygga i skolan, men det råder inte en tillfredsställande arbetsro.

Ekonomi – uppföljning och prognos

Av uppföljningen framgår att nämnden prognostiserar en positiv avvikelse på 1,7 mnkr för 2011, vilket motsvarar 0,2 procent av de totala nettokostnaderna. Enligt reglerna för ekonomistyrning ska nämndens resultat justeras med hänsyn till volymer varefter prognosen för avvikelsen uppgår till minus 0,5 mnkr.

Driftbudget - utfall och prognos

Tkr	Utfall	Budget	Budget	Avvikelseprognos		Utfall
	juni	delår	helår	för helår		juni
	2011	2011	2011	tkr	%	2010
Intäkter	68 267	21 749	130 496	2 800	2,1 %	67 075
Kostnader	-624 484	-580 047	-1 244 466	-1 100	0,1 %	-607 267
Nettokostnader	-556 217	-558 298	-1 113 970	1 700	0,2 %	-540 192
Volymavvikelse				-2 200		
Nettokostnader efter justering för volym				-500		

De större avvikelserna beror på avvikelse i antal barn/elever jämfört med budget, s.k. volymavvikelser. Volymavvikelserna hänför sig till särskolan som beräknas få färre elever jämfört med budget. Detta kompenseras till stor del av att kostnaderna för tilläggsbelopp för elever med omfattande stödbehov beräknas få en negativ avvikelse med ungefär motsvarande belopp jämfört med budget. Utöver det beräknas kostnaderna för antalet barn i förskola generera en positiv volymavvikelse, vilket innebär att den totala positiva volymavvikelsen är 2,2 mnkr.

Utöver volymavvikelsen prognostiserar de kommunala skolorna en negativ avvikelse på ca 4 mnkr. Kostnaderna för elevstöd prognostiseras däremot en positiv avvikelse på ca 3 mnkr. Totalt prognostiseras nämndens anslagsfinansierade verksamhet en negativ avvikelse på 0,5 mnkr.

Investeringar - prognos

Tkr	Utfall juni 2011	Budget helår 2011	Avvikelseprognos för helår	
			tkr	%
Skolor	-1 218	-47 235	40 463	86 %
Förskolor	-9	-35 664	33 664	94 %
Allmän förnyelse, om- och tillbyggnad	-14	-2 059	-455	22 %
<i>Summa lokaler (Kommunfastigheter)</i>	<i>-1 241</i>	<i>-84 958</i>	<i>73 672</i>	<i>87 %</i>
Allmän förnyelse/inventarier	-69	-3 009	1 009	34 %
Summa investeringar	-1 310	-87 967	74 681	85 %

Årets investeringsbudget uppgår till totalt 88 mnkr, varav ombudgeteringar på 31 mnkr. Utfallet per juni uppgår till 1,3 mnkr. Utfallet för 2011 prognostiseras till 14 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget på 75 mnkr. Avvikelsen beror främst på förseningar av planerad nybyggnation, ombyggnation och renovering.

I fokus verksamhet, uppdrag och åtgärder

I verksamhetsplanen för 2011 har kommunfullmäktige gett Barn- och grundskolenämnden uppdrag dels enligt majoritetens politiska program för 2011-14 dels uppdrag som ska genomföras under 2011. Nedan lämnas en lägesrapport för dessa uppdrag.

Uppdrag i den politiska majoritetens program 2011-14

Nedan lämnas en lägesrapport för uppdragen i den politiska majoritetens program avseende 2011.

Förskole- och grundskoleverksamhet

God information och fungerande kommunikation är förutsättningar för rationella val

Medborgarnas kontakter med kommunen ska på alla sätt underlättas och kommunens service och bemötande förbättras. Täbyborna har ett stort mått av valfrihet inom barn - och grundskolenämndens verksamhetsområde. För att föräldrar och elever ska ha möjlighet att göra väl övervägda val behöver det finnas lättillgänglig information om förskolors, pedagogisk omsorgs (familjedaghem) och skolors kvalitet. Både för förskolans, den pedagogiska omsorgens och för skolans del finns idag information på kommunens webbsida men funktionaliteten och tillgängligheten måste förbättras. Utmaningen berör fler verksamheter i kommunen och behandlas av kommunstyrelsen under gemensamma utmaningar. För nämndens del har arbetet under våren fortsatt med att på kommunens webbplats kontinuerligt lägga ut information och jämförelser från föräldraenkäter, tillsynsrapporter och kvalitetsredovisningar.

Förskoleverksamhet

Peng till föräldralediga

Barn till föräldralediga erbjuds en 25-timmars modell fr.o.m. januari 2011. En ny peng har införts för föräldralediga som väljer att ha barnomsorg 25 timmar per vecka under skoldagarna. Pengen utgör 60 procent av heltidspeng. För första halvåret har 60 procent av dem som är föräldralediga valt denna modell för sina barn.

Analys av förskole- och familjedaghemmens peng

Den 1 juli 2011 togs en ny skollag i bruk med förskolan som en egen skolform och en reviderad läroplan. Högre krav kommer att ställas på de utförare som driver förskola. För att möta de ökade kraven har en översyn av pengens påbörjats under våren och arbetet kommer att presenteras under hösten.

Antalet förskollärare måste öka

I den politiska majoritetens program såväl som i verksamhetsplanen i övrigt uttrycks tydligt att antalet förskollärare måste öka. Förskolorna måste ges incitament för att hålla en lämplig personaltäthet och fler förskollärare. En tilläggspeng har införts för förskolorna fr.o.m. år 2011. Det innebär att förskolorna får en tilläggspeng per barn om de har en hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal. Tilläggspeng betalas till de förskolor som har en andel högskoleutbildad personal på 43 procent eller där över.

Enligt prognos som baserats på kvalitetsredovisningen från 2009 framgår att 18 förskolor nådde upp till detta mål. Enligt den redovisning som lämnats in av förskolorna inför utbetalningen för första halvåret var det 25 förskolor som nådde upp till målet. Av de förskolor som redovisade en andel förskollärare på 43 procent eller över vid kvalitetsredovisningen 2009 var det nio stycken som klarade målet även 2011. Det innebär också att nio förskolor sänkt sin andel.

Grundskoleverksamhet

I den politiska plattformen för 2011 - 2014 har majoriteten ställt upp följande mål avseende grundskoleverksamheten i Täby kommun:

- högre krav kommer att ställas på rektorerna avseende resultat- och målstyrning
- sommarskolan ska utvecklas
- den riktade satsningen för barns tidiga läs-, skriv- och språkutveckling ska fortsätta
- utvecklingen av gemensamma bedömnings- och betygskriterier ska fortsätta
- i grundskolans senare årskurser ska spetsutbildningar kunna erbjudas
- eleverna i åldern 10 - 12 år ska även fortsättningsvis erbjudas skolbarnomsorg

Samtliga mål arbetas det med kontinuerligt och avrapportering är i samtliga mål utom ett satt till 2011. Flera av målen, exempelvis om utveckling av bedömnings- och betygskriterier, är dock skrivna i form av ett ständigt utvecklande arbete. Andra mål, som att kunna erbjuda spetsutbildningar, tar tid att nå då det krävs ansökan långt i förväg. En sådan ansökan kräver också omfattande arbete och förberedelser. Slutligen omfattas flera av målen även av den nya skollagstiftningen. Uppföljning kommer därför att ske i samband med årsredovisningen.

Lokaler

En ny skola i området Erikslund-Östra Vallabrink

En ny skola är planerad att uppföras i området Erikslund- Östra Vallabrink. Inriktningen av uppdraget kommer att tas upp i VP12. Under 2011 pågår arbete med att ta fram verksamhetsprogram med förslag till organisation och dimensionering av den nya skolan samt val av skoltomt för skolans placering.

Ombyggnad och renovering av Näsbyarksskolan

Beslut om att påbörja den planerade renoveringen och ombyggnaden av Näsbyarksskolan fattades av kommunstyrelsen i april 2011. Skolan ska organiseras med förskoleklass och årskurs 1-9 för cirka 600 elever. Projektering kommer att starta under hösten 2011 och planerad byggstart vår/sommar 2012 som beräknas pågå till 2014/15.

Ytterligare en kommunal förskola ska starta under mandatperioden

För att utveckla valfriheten inom barnomsorgen ska ytterligare en kommunal förskola starta under mandatperioden. Det är ett förslag till inriktning i ett projekt som har startats för byggprocessen av en ny förskola i nordöstra Byle.

Uppdrag i VP11

Förskoleverksamhet

Öppen förskola - översyn och utveckling

Föräldrar i Täby har visat intresse för föräldrautbildning och ökat öppethållande. För att möta dessa önskemål och för att utveckla nuvarande verksamhet har en översyn av öppna förskolans verksamhet genomförts. En utvecklad verksamhet har inneburit möjligheter till fler förskollärare, längre öppethållande och fler aktiviteter. Under våren har ytterligare förskollärare anställts och en till två dagar i veckan kommer det nu att finnas två förskollärare på varje öppen förskola. Utvecklingen av samarbetet mellan de öppna förskolorna fortsätter och föräldrar och barn inspireras att besöka flera öppna förskolor och får på så sätt tillgång till fler aktiviteter för sina barn. Under våren har även ett samarbete med Kultur och Fritid genomförts i form av "Musik mums" för de minsta barnen. Det har även genomförts föräldrautbildningar tillsammans med barnavårdscentralen. Aktiviteterna kommer att fortsätta under hösten.

Grundskoleverksamhet

Elevers utvärdering av lärares undervisning

Barn- och grundskolenämnden har beslutat att en elevenkät för bedömning av lärares undervisning ska vara obligatorisk för elever i årskurserna 7 och 9 i kommunens samtliga skolor från och med läsåret 2010/11. Syftet med enkäten är att öka elevinflytandet för att därigenom bidra till skolutveckling. Totalt besvarade 970 elever i 14 skolor enkäten som består av frågor kopplade till undervisningen i SO/samhällskunskap och något av de praktisk-estetiska ämnena (bild, musik och slöjd).

Resultaten visar att det med några undantag är små skillnader i medelvärden både inom och mellan skolorna och medelvärdena hamnar genomgående runt sju av tio. De praktisk-estetiska ämnena får dock överlag något sämre värden än SO/samhällskunskap. Att medelvärdena för frågeområdena *Lärande, Inflytande och Undervisning* ligger högt är positivt och ett gott betyg till skolorna och de lärare som omfattas av enkäten. Resultatet visar på vissa strukturella skillnader, dels ligger de praktiskt-estetiska som sagt något lägre, dels finns det skillnader mellan flickornas och pojkarnas redovisning. Delar av undervisningen behöver utvecklas och behoven är olika stora på skolorna. Elevernas uppfattning kan beskrivas som att lärarna är väl förberedda men att undervisningen varken är särskild varierad eller intresseväckande.

Riktade pedagogiska insatser med tydlig utvärdering och uppföljning för yngre elever med stora fonologiska svårigheter och för elever med stora inlärningssvårigheter som riskerar att inte uppnå målen i årskurs 9

Resultaten överträffar förväntningarna och förra årets resultat. 15 av de 20 elever som har eller har haft fonologiska medel har uppnått målen i läsförståelse, vilket ska jämföras med 2010 då tolv av 24 elever uppnådde målet. Tidiga riktade insatser, utbildade kunniga speciallärare/pedagoger med tid och tillgång till

metoder, adekvat utrustning, nätverk och fortbildning har lett till de förbättrade resultaten. Vidare har uppföljning och täta utvärderingar haft betydelse för det framgångsrika arbetet. Under läsåret 2010/11 fick 21 elever ta del av det extra specialpedagogiska stödet, 14 pojkar och sju flickor. Störst har förbättringen varit i svenska medan det inte blivit någon större skillnad i matematik.

En väl fungerande digital kommunikation som utmanar och engagerar

Täby har ett högt ställt mål för förskolor och skolor. Målet "Sveriges högsta utbildningskvalitet" kräver ett för de kommunala skolorna väl utvecklat IT-system för information och kommunikation mellan lärare, elever och föräldrar. Ett sådant arbete har initierats och kommer att utvecklas vidare enligt en beslutad IT-strategi för de kommunala skolorna.

Elever i behov av särskilt stöd

Verksamhetsstödet är nu borttaget och är från och med höstterminen 2011 ersatt av tilläggsbelopp. Arbetet fortsätter under 2011 med berörda barn- och elevgrupperingar. Likaså har ett system utarbetats för dokumentation och uppföljning av gjorda insatser. Detta system kommer inom kort att implementeras på skolorna.

Övriga uppdrag och arbetsområden

Förskole- och grundskoleverksamhet

Skola 2011 - beslutade och planerade reformer kräver stora insatser

Skolväsendet står inför ett omfattande och krävande reformarbete. Merparten av förändringarna, som påverkar både förskola och skola, gäller från den 1 juli 2011. En ny skollag, med förskolan som en egen skolform, reviderade läroplaner och ett nytt betygssystem, är några av de beslutade förändringarna.

Förändringarna i läroplanen för förskolan innebär förtydliganden och kompletteringar för målen och riktlinjer när det gäller barns språkliga och kommunikativa utveckling, barns matematiska utveckling samt naturvetenskap och teknik. För att möta de nya kraven erbjuder kommunen förskolorna studiecirkel inom naturorienterade ämnen. I läroplanen har det även införts nya avsnitt om uppföljning, utvärdering och utveckling och om förskolechefens ansvar samt förändringar och riktlinjer för förskollärare och arbetslag. Den reviderade läroplanen för förskolan lyfter fram det pedagogiska uppdraget liksom förskolläraernas ansvar för undervisningen.

Under våren 2011 har mycket av arbetet handlat om förberedelse inför förändringarna. Förskoleverksamheten har erbjudits föreläsningar om förändringarna i den nya läroplanen. Under kommande läsåret genomförs genomgripande kompetensutvecklingsåtgärder i Täbys kommunala skolor. I detta arbete ingår även kartläggningen av lärarnas utbildning och kompetens inom förskola och skola.

Lärarlegitimation

I den nya skollagen ställs krav på att lärare i förskola/skola ska ha en lärarlegitimation. Det är lärarna som själva ansöker hos Skolverket om legitimation. Vidare är det lärarna som är ansvariga för att få rätt kompetensutveckling för att avsluta sin utbildning och därmed kunna ansöka om legitimation. Det är dock avgörande att både Täby kommun i egenskap av huvudman och respektive rektor som ansvarig chef underlättar och ger möjligheter för att kompetensutvecklingen ska realiseras.

För Täby kommun har under sommaren ett system byggts upp för att möjliggöra kartläggning och inventering av de kompetenser som finns i kommunala skolor och förskolor. Lärarna ska under september månad fylla i en webbenkät med relevanta uppgifter. Rektor/förskolechef kvalitetssäkrar genom att denne tittar igenom medarbetarnas uppgifter. På central nivå planeras en sammanställning och analys att påbörjas från och med slutet av oktober.

Klagomålshantering

I den nya skollagen finns ett krav på att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen och att huvudmannen ska informera om dessa rutiner så att barn, elever och vårdnadshavare vet hur de ska gå tillväga för att framföra synpunkter till huvudmannen. Kraven ses som ett sätt att fånga upp brister i verksamheten som huvudmannen inte får kännedom om genom traditionella uppföljningar och utvärderingar och är därmed kopplade till skolans/förskolans kvalitetsarbete. Utmaningen berör fler verksamheter i kommunen och behandlas av kommunstyrelsen under gemensamma utmaningar. Under våren 2011 har arbetet med att ta fram rutiner för klagomål och synpunkter för förskola/skola påbörjats.

Skolinspektionens regelbundna tillsyn

Under våren 2011 besökte Skolinspektionen Täbys kommunala skolor. Granskningen av förskoleverksamheten har skett på kommunövergripande nivå samt genom intervjuer med berörda i den kommunala förskolan. Inspektionen avslutades i juni. Rapporterna för de enskilda skolorna har kommit under sommaren men en sammanfattande kommunrapport väntas i början av hösten. Även om de enskilda skolrapporterna i dagsläget pekar på vissa strukturella problem är det nu för tidigt att ta med Skolinspektionens bedömningar. Rapportering om tillsynen kommer därför att tas upp mer utförligt i årsredovisningen.

Förskoleverksamhet

Reformeringen av utbildningssystemet och Skolverkets lägesbedömning är utgångspunkt för de utvecklingsområden som beskrivits i verksamhetsplanen 2011. Den reviderade läroplan för förskolan syftar till att förstärka förskolans pedagogiska arbete för att ta till vara barnens lust att lära. Förskollärarens roll för den pedagogiska verksamheten stärks i förslaget till ny skollag och därmed följer behov av välutbildad personal.

Andel pedagogiskt högskoleutbildad personal

Enligt Skolverkets lägesbedömning 2009 har det varit brist på förskollärare de senaste tio åren, ett förhållande som har återspeglats på många men inte alla förskolor i kommunen. Skolverkets statistik har de senaste åren visat att den totala andelen pedagogiskt högskoleutbildad personal har sjunkit på förskolorna i kommunen. Statistiken för 2010 ligger dock kvar på samma nivå som 2009 års nivå. 2011 års statistik redovisas först våren 2012.

För att stimulera till fler förskollärare har kommunen infört en tilläggspeng för förskolorna fr.o.m år 2011. Det innebär att förskolorna får en tilläggspeng per barn om de har en hög andel pedagogiskt högskoleutbildad personal. Tilläggspeng betalas till de förskolor som har en andel högskoleutbildad personal på 43 procent eller där över.

För att möta bristen och det ökade behovet av förskollärare undersöker kommunen möjligheterna att även fortsättningsvis i någon form stödja utvecklingen mot fler förskollärare inom förskolan.

Skillnaderna i förskolans kvalitet har ökat

Skolverkets lägesbedömning av utvecklingen inom förskolan 2009 pekar på att finns det tecken på att kvalitetsskillnaderna mellan förskolorna har ökat. Förskolor med hög kvalitet har ytterligare utvecklat sitt arbete, medan det i förskolor med låg kvalitet har skett en kvalitetsförsämring. Skolverkets generella bedömning av kvalitetsskillnaderna beskriver en utveckling som under 2011 är märkbar även i Täby kommun.

Kommunens tillsynsverksamhet inspekterar kvaliteten i förskolor/familjedaghem. Under våren 2011 har två förskolor fått föreläggande för bristande kvalitet i verksamheten. En av förskolorna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att godkännandet inte ska återkallas. För den andra förskolan är handläggningen inte avslutad.

Omsorg under tid då förskola inte erbjuds

En pengersättning har införts för omsorg under tid då förskola inte erbjuds. Föräldrar kontaktar tillsynsansvariga pedagoger för bedömning. Plats erbjuds under förutsättning att det finns en huvudman i eller utanför kommunen som erbjuder omsorg under s.k. obekväm arbetstid. För närvarande bedrivs inte den formen av verksamhet i kommunen. Föräldrar kan välja att ta med sig pengersättningen till en annan kommun som erbjuder denna typ av omsorg. Under våren har en ansökan om omsorg under s.k. obekväm arbetstid kommit in.

Program för utveckling av förskoleverksamheten

På uppdrag av barn- och grundskolenämnden har ett utvecklingsprogram startat för att främja hög kvalitet i förskolan. Samtliga förskolor och familjedaghem har under våren bjudits in till olika seminarier.

Åtgärder för måluppfyllelse enligt VP11

Täbys förskolor/familjedaghem drivs i stort sett helt av enskilda huvudmän. Kommunen godkänner de enskilda utförarna att, utifrån specificerade krav, driva en förskola/ett familjedaghem. Förknippat med godkännandet är också ansvaret för tillsynen av dessa verksamheter. Tillsyn utövas i kommunen som rättslig prövning och som kvalitetskontroll. Skolinspektionen kontrollerar i sin tur att kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar. Huvudmannen, den kommunala och den enskilda, är ytterst ansvarig för måluppfyllelsen och att uppdraget utförs.

Uppföljning och utvärdering

Samtliga klagomål och brister som framkommer i föräldraenkät, i kvalitetsredovisningar, vid tillsynsbesök och i klagomålshantering ska återkopplas till förskolor och familjedaghem. 2011 visar ännu inga tecken på att antalet klagomål kommer att öka i jämförelse med tidigare år.

Femtio procent av förskolorna ska granskas och bedömas varje år. Vid halvårsskiftet 2011 har 21 av 88 förskolor bedömts. Hundra procent av familjedaghemmen ska granskas varje år. Vid halvårsskiftet 2011 har samtliga familjedaghem besökts.

Systematiskt kvalitetsarbete

Täby har sedan ett antal år ett kvalitetsutvecklingssystem för de kommunala skolorna, den kommunala förskolan och de fristående förskolorna. De tydliga statliga kraven på systematiskt kvalitetsarbete i den nya skollag föranleder en översyn av det befintliga systemet. Arbetet med översynen har påbörjats under våren 2011.

Barnomsorgsgarantin

Under första halvåret 2011 har det, som tidigare år, funnits lediga platser i kommunen. Den senaste befolkningsprognosen från våren 2011 visar en förväntad volymökning inom förskoleverksamheten under hela planeringsperioden fram t.o.m. 2020. Ökningen är som störst 2015. För att kommunen ska kunna leva upp till kravet på barnomsorgsgaranti bör ökat antal barn mötas med ökat antal förskoleplatser i annat fall uppstår en stor brist på förskoleplatser fr.o.m. 2016.

Föräldraenkät

Från och med 2010 deltar Täby kommun i Våga Visas kundundersökningar för förskola, familjedaghem och grundskola. Kundundersökningarna är en del i en samverkan kring utvärdering av utbildning mellan tretton kommuner. De flesta av de deltagande kommunerna är från Stockholms län. För 2011 redovisas svarsfrekvensen separat, för förskolorna var den 68 procent och för familjedaghem 90 procent. Svarsfrekvensen för förskolorna har försämrats för 2011. Enkäten följs upp vid tillsynsbesök i förskolor/familjedaghem. Enkätresultatet kommer att redovisas på kommunens webbplats www.taby.se.

Grundskoleverksamhet

Skola 2011

Under höstterminen 2010 påbörjades planeringen av Skola 2011 och Lgr 11 (läroplan för grundskolan) med utsedda nyckelpersoner. Under vårterminen 2011 har det övergripande arbetet skett parallellt med skolornas egen planering av Skola 2011/Lgr 11.

Nyckelpersonerna har tillsammans med skolledare deltagit i Skolverkets olika konferenser. Den informationen har sedan förts vidare till berörd personal. Vidare har nyckelpersoner inom samma ämnesblock träffats för erfarenhetsutbyte. Därefter har skolorna utifrån behov och möjligheter planerat för implementeringen av Skola 11/Lgr 11.

Förutom ovanstående har det även erbjudits externa konferenser för nyckelpersoner och skolledare, bland annat i bedömning och betygssättning. Skolledarna har också fått information om skollagen, om elevstöd med mera i syfte att kunna ta gemensamma beslut. Även andra utvecklingsområden, såsom IUP (individuell utvecklingsplan) och LPP (lokal pedagogisk planering), har fortlöpt och konsekvent knutits till Skola 11/Lgr 11. Under höstterminen 2011 planeras arbetet fortlöpa.

Ökad andel elever med annat modersmål än svenska

Under höstterminen 2009 deltog 776 elever i modersmålsundervisningen. Ett år senare, höstterminen 2010, var antalet elever 864. Modersmålsundervisningen skedde då på 36 språk. Även under vårterminen 2011 skedde undervisningen på 36 språk och antalet elever sjönk något och var då 841. Inför höstterminen 2011 har 922 ansökningar inkommit om undervisning i 43 språk. Eleverna med annat modersmål än svenska ökar således, liksom antalet språk. 38 procent av deltagande elever går i fristående skolor i Täby Kommun.

Undervisningen i svenska som andraspråk

Undervisningen i svenska som andraspråk ser idag olika ut på skolorna. På vissa skolor sker undervisningen som ett stöd vilket inte är förenligt med lagkraven. Det är inte heller i linje med författningarna att neka elever undervisning i svenska som andraspråk på grund av resursbrist, vilket också framkommit. Vidare är många lärare som undervisar i svenska som andraspråk ensamma om detta på sin skola varför de inte har kollegor att samtala med. Flera rektorer har därför efterlyst nätverk och erfarenhetsutbyte i detta ämne. Även för elevernas rättssäkerhet är det viktigt med ett sådant utbyte med syfte på bedömnings- och betygssättningsarbetet.

Rektorerna har också framhållit hur viktigt det är att svenska som andraspråk integreras på ett bättre sätt i skolorna för att ytterligare lyfta kvalitén. Överlag är rektorerna mycket nöjda med den undervisning som ges.

Elever i behov av särskilt stöd

Behoven av elevstödsverksamheten ökar och även mot bakgrund av att den nya skollagen ställer tydligare krav på elevstödsarbete kan organisationen komma att

behöva ses över och ändras. De insatser som görs från kommunen centralt har börjat förändras för att bli mer proaktiva. Inriktningen är på utveckling och förändring för att skolorna framöver ska kunna möta alla elever. Inom utvecklingsområdet ryms också frågan om etablering av kompenserande undervisningsgrupper och nätverk för elever med behov av särskilt stöd.

Åtgärder för måluppfyllelse

Eleverna i 6-9-skolorna inser innebörden av delaktighet och möjligheten att påverka det egna arbetet

Skolorna arbetar mycket med delaktighetsfrågan, även om det ser väldigt olika ut. De delar som handlar om klass- och elevråd verkar överlag vara välorganiserade och fungera väl. När det kommer till påverkan och delaktighet i klassrummet ser det något annorlunda ut. Gemensamt är att eleverna känner att de ges färre möjligheter till påverkan i takt med att de blir äldre, en åsikt som går emot vad lärarna anser. Genomgående är att det läggs ner mycket arbete på skolorna men utan någon egentlig långsiktig strategi.

Skolornas likabehandlingsplaner är genomarbetade och implementerade

Skolorna har i de allra flesta fall utarbetat planer och anger att dessa tagits fram i enlighet med kraven i den nya skollagstiftningen. Skolinspektionens granskning har lett till större eller mindre förändringar i arbetet på skolorna. Av redovisningen inför delårsrapporten framgår att planerna är genomarbetade och de allra flesta anger att de har rutiner för uppföljning och utvärdering. Gällande implementeringsgraden anger skolorna att personal och föräldrar känner till planen. Få skolor påtalar dock hur eleverna varit inblandade i framtagandet av planen, men även hur välkänt skolans likabehandlingsarbete är bland eleverna.

Riktade pedagogiska insatser till elever som riskerar att inte uppnå åldersadekvat läsförståelse i år 6

Endast ett fåtal skolor har inkommit med en lägesrapport eller en beskrivning av hur man jobbar med frågan. Det är därför inte möjligt att komma med en lägesrapport. Detta är tillika ett uppdrag för att uppnå ett av nämndens effektmål.

Skolbarnomsorg med hög kvalitet

Projektet med personal inom skolbarnsomsorgen har fortlöpt under våren 2011 med två träffar. De kommunala skolorna har arbetat med detta och haft både personal- och föräldrantervjuer. De fristående skolorna har tagit del av detta arbete och vid besöken har gjorts en avstämning med syfte att överföra detta arbete med tanke på vad som planeras i deras verksamhet. Under höstterminen 2011 planeras ytterligare nätverksträffar och föreläsningar för denna personalgrupp.

Diagnosinstrument i matematik

Internationella studier visar en negativ trend i kunskapsutvecklingen i matematik både för pojkar och flickor sedan mitten av 1990-talet. Trenden för Täbys elever är inte lika entydig. Genom kommunens matematikutvecklare markerar kommunen betydelsen av att ämnet utvecklas och att fler elever når målen. Liksom beträffande elevers läsutveckling är det väsentligt att tidigt upptäcka de

elever som riskerar att inte nå målen. På motsvarande sätt som för läsutveckling ska diagnosinstrument för matematik för kommunens samtliga skolor fastställas. Enheten för elevstöd har arbetat fram ett förslag som bland annat innehåller ett färdighetstest i matematik. Inget beslut har dock än tagits mot bakgrund av att frågan om resurser för berörda verksamheter först måste lösas.

Lokaler

Förskoleverksamhet 1-5 år

Beräkningarna av tillgång och efterfrågan på förskoleplatser visar en ökad efterfrågan i de flesta av Täbys delområden under hela planeringsperioden 2011-2015. Totalt förväntas ett överskott av förskoleplatser men det minskar i takt med utbyggnaden av Täby. I flera områden förväntas underskott av platser under hela eller delar av perioden. Behoven är störst i Viggbyholm-Hägernäs, Visinge-Valla-Erikslund-Ensta och Täby kyrkby.

En ny förskola i NÖ Byle är planerad att stå klar 2012/13 för cirka 100 barn. Tre familjedaghem har upphört eller upphör kring halvårsskiftet och omfattar cirka 20 platser. I början av 2011 startade Futuraskolan International Pre-school en förskola i Näsbyarksområdet med 100 platser.

I samband med planerad utbyggnad av Täby centrum, Västra Roslags-Näsby, Arninge-Ullna och Galoppfältet analyseras behov och planeras för förskoleplatser i dessa områden. Flera nya förskolor finns upptagna i gällande och kommande investeringsplan. En arbetsgrupp har tillsatts av utbildningschefen för en kontinuerlig uppföljning av barn- och grundskolenämndens planerade investeringar.

Grundskoleverksamhet i kommunala skolor

Befolkningsprognosen för åldrarna 6-15 år perioden 2011-2015 pekar på en kraftig ökning i nästan samtliga årsklasser. Prognosen visar en fortsatt befolkningsökning fram till år 2020.

Det leder till brist på skolplatser i förskoleklass och årskurs 1-5 i kommunens samtliga delområden. Däremot finns det under planeringsperioden ett visst överskott av skolplatser i årskurs 6-9. För att möta elevökningen i de lägre åldrarna behövs ett flexibelt nyttjande av kommunens skollokaler och att skolorna organiseras utifrån den verksamhet som har störst behov. Den nya skollagen innebär att läroplansstrukturen förändras till att omfatta årskurs 1-3, 4-6 och 7-9. Arbetet med att anpassa lokaler och organisation till de nya kursplanerna har påbörjats.

Ökat bostadsbyggande och växande elevkullar i yngre åldrar ger ett ökat behov av skolplatser de kommande läsåren i områdena Skarpäng, Ella gård-Ella park, Täby kyrkby och Hägernäs-Viggbyholm. I kommunchefens förslag till VP 12 är om- och tillbyggnad planerad i Byleskolan, Kyrkskolan och Drakskeppsskolan för att bland annat öka antalet skolplatser. En arbetsgrupp har av utbildningschefen tillsatts för att hantera en förväntad elevökning i de kommunala skolorna i

områdena Skarpäng och Ella gård-Ella park de närmast kommande läsåren. Arbetet sker i nära samverkan med verksamheten och kommunfastigheter.

Ombyggnaden av Näsbyparksskolan har flyttats fram. Projektering startar under hösten 2011 och planerad byggstart till vår/sommar 2012. Skolan ska byggas om med inriktningen förskoleklass och årskurs 1-9 för cirka 600 elever och är planerad att stå klar 2014/15.

Nya grundskolor är planerade att uppföras i området Eriklund-Östra Vallabrink och för den planerade utbyggnaden av Arninge-Ullna och Galoppfältet. De finns upptagna i gällande och kommande investeringsplan.

Strategisk lokalförsörjning

Utbildningschefen har utifrån utmaningar och utvecklingsområden i VP 11 och PLU 12 tillsatt en arbetsgrupp för att tillförsäkra en strategisk och långsiktig lokalförsörjning av barn- och grundskolenämndens verksamheter utifrån ett helhetsperspektiv. Omfattande bostadsbyggande i nya och etablerade områden, demografiska förändringar med bland annat stora variationer i årskullar och framtida behov av lokalanpassningar till den nya läroplanen, med kursplaner i årskurs 1-3, 4-6 och 7-9, ställer krav på en genomtänkt och långsiktig lokalförsörjning. För balans mellan efterfrågan och tillgång på förskole- och grundskoleplatser behövs en god framförhållning för nödvändiga investeringar i nya lokaler och ett effektivt nyttjande av befintliga. Uppförandet av en ny grundskola i området Erikslund-Östra Vallabrink och en förskola i nordöstra Byle ingår i den långsiktiga planeringen.

Lägesrapport och prognos för inriktnings- och effektmål

Kommunfullmäktige har fastställt ett inriktningsmål och sju effektmål för att styra barn- och grundskolenämndens verksamheter under 2011.

Prognosen är att två av barn- och grundskolenämndens effektmål kommer att uppnås under året. Två effektmål bedöms delvis kunna uppnås under året. För tre effektmål kan prognos inte lämnas. Lägesrapport och kommentarer till effektmålen redovisas nedan.

Sammantaget är prognosen att måluppfyllelsen för barn- och grundskolenämnden vid årets slut är god.

Strategiska utgångspunkter	Inriktningsmål	Effektmål/Operativa mål/Arbetsmiljömål	Prognos
MEDBORGAR- FOKUS	Täby har Sveriges högsta utbildningskvalitet	Barnen i förskoleverksamheten känner sig trygga	🔴 Uppnås delvis
		Föräldrarna är nöjda med förskoleverksamheten	🟡 Prognos ej möjlig
		Pedagogisk personal i Täby kommunala grundskolor har pedagogisk högskoleexamen	🟡 Prognos ej möjlig
		Eleverna upplever trygghet och arbetsro	🔴 Uppnås delvis
		Eleverna kan läsa under skolår 2	🟢 Uppnås
		Eleverna i skolår 6 visar åldersadekvat läsförståelse	🟡 Prognos ej möjlig
		Eleverna som slutar skolår 9 är behöriga till gymnasieskolan	🟢 Uppnås

Barnen i förskoleverksamheten känner sig trygga

Prognosen är att målet delvis uppnås. Målet mäts i föräldraenkät våren 2011. Målvärdet är 98 procent. Familjedaghemmen har uppnått målet, 99 procent av barnen bedöms känna sig trygga i familjedaghemmen. Familjedaghemmens svarsfrekvens var 90 procent. Förskolorna har inte uppnått effektmålet, 95 procent av barnen bedöms känna sig trygga i förskolorna. Förskolornas svarsfrekvens var 68 procent. Målet finns inte redovisat för förskolor och familjedaghem sammantaget.

Föräldrarna är nöjda med förskoleverksamheten

Bedömningen är att prognos inte är möjlig. Målet bedöms i föräldraenkäten våren 2011. Resultatet är ännu inte redovisats. Eftersom kommunen inte ansvarar för fristående förskolornas aktiviteter/åtgärder är prognos ej möjlig.

Pedagogisk personal i Täby kommunala grundskolor har pedagogisk högskoleexamen

Bedömningen är att en prognos inte bör göras. Mot bakgrund av att den nya skollagen trätt i kraft vid halvårsskiftet kommer den pedagogiska högskoleexamen endast vara ett av flera krav för att få sin behörighet. Målet bör därför ändras på ett sätt som harmonierar med de ändrade, och nu gällande, författningskraven. Det ska också klargöras att det finns inga uppgifter som visar på att andel personal med pedagogisk högskoleexamen förändrats sen ifjol.

Eleverna upplever trygghet och arbetsro

Målet på 85 procent kommer delvis att uppnås. Av Våga Visa-enkäten framkom att 95 procent av eleverna i årskurs 5 och 8 upplever att de är trygga i skolan, vilket ligger i enlighet med målet. Emellertid anser 75 procent av eleverna i årskurs 5 och 71 procent i årskurs 8 att det råder arbetsro. Närliggande frågor i Våga Visa-enkäten underströk ytterligare dessa siffror. Delen om arbetsro uppfylls därmed inte.

Eleverna kan läsa under skolår 2

Prognosen är att målet kommer att uppnås. Av skolornas redovisningar framgår att cirka tre procent av eleverna i årskurs 2 inte anses kunna läsa efter årskurs 2, en siffra som ska jämföras med nämndens effektmål på två procent. Av redovisningarna står det emellertid klart att flertalet av skolorna har en hundraprocentig målluppfyllelse. De skolor som inte har det har dock en bra kontroll på de elever som inte når målet. Mot denna bakgrund är prognosen att målet kommer att uppnås.

Eleverna i skolår 6 visar åldersadekvat läsförståelse

Bedömningen är att prognos inte är möjlig. Av de skolor som redovisat finns redogjort för varför enskilda elever inte når upp till målet, det vill säga att skolorna har en bra överblick. Många skolor har inte inkommit med någon redovisning. Mot bakgrund av det bristande underlaget är det inte möjligt att uttala sig om målet uppnås eller ej.

Eleverna som slutar skolår 9 är behöriga till gymnasieskolan

Bedömningen är att målet kommer att uppnås. Det finns ingen skola i Täby som får samtliga sina elever behöriga till gymnasiet. Dock är flera skolor väldigt nära, med bara enstaka elever som av olika anledningar inte blivit behöriga. Skolorna har även tydligt redovisat de fall då behörighet inte nåtts. I Täbys kommunala skolor uppnår 95 procent av eleverna behörighet till gymnasiet, vilket ska jämföras med målet på 97 procent. Sommarskolan är inte inkluderad. Bedömningen blir därför att effektmålet på 97 procent kommer att uppnås.

Ekonomi

Av uppföljningen framgår att nämnden prognostiserar en positiv avvikelse på 1,7 mnkr för 2011, vilket motsvarar 0,2 % av de totala nettokostnaderna. Enligt reglerna för ekonomistyrning ska nämndens resultat justeras med hänsyn till volymer varefter prognosen för avvikelsen uppgår till minus 0,5 mnkr. Barn- och grundskolenämndens budget för 2011 omsluter 1 114 mnkr och innehåller en ombudgetering på 7 mnkr.

De större avvikelserna hänför sig till avvikelser i antalet barn/elever, sk volymer. Volymavvikelserna hänför sig till särskolan som beräknas få färre elever jämfört med budget. Detta kompenseras till stor del av att kostnaderna för tilläggsbelopp för barn med omfattande stödbehov beräknas en negativ avvikelse med ungefär motsvarande belopp jämfört med budget. Utöver det beräknas kostnaderna för

antalet barn i förskola generera en positiv volymavvikelse, vilket innebär att den totala positiva volymavvikelsen är 2,2 mnkr.

Utöver volymavvikelsen prognostiserar de kommunala skolorna en negativ avvikelse på ca 4 mnkr. Kostnaderna för elevstöd prognostiseras däremot en positiv avvikelse på cirka 3 mnkr. Totalt prognostiseras nämndens anslagsfinansierade verksamhet en negativ avvikelse på 0,5 mnkr.

Drift, volymer och nyckeltal

Driftbudget

Tkr	Utfall	Budget	Budget	Avvikelseprognos		Utfall
	juni	delår	helår	för helår		juni
	2011	2011	2011	tkr	%	2010
Intäkter	68 267	21 749	130 496	2 800	2,1 %	67 075
Kostnader	-624 484	-580 047	-1 244 466	-1 100	0,1 %	-607 267
Nettokostnader	-556 217	-558 298	-1 113 970	1 700	0,2 %	-540 192
volymavvikelse				-2 200		
Nettokostnader efter justering för volym				-500		

Det ekonomiska utfallet per juni redovisar lägre nettokostnader jämfört med budget. Det är främst sarskolan som står för den större delen. Sarskolan prognostiseras också generera ett överskott för helåret på grund av färre elever. Förskolan däremot redovisar högre nettokostnader jämfört med budget, främst beroende på att det var fler barn på våren än vad som beräknas under hösten. Det lägre barnantalet under våren gör att förskolan prognostiseras ett överskott för hela året.

De kommunala skolorna redovisar ett överskott för utfallet jämfört med budget för första halvåret. Däremot beräknas nettokostnaderna för höstterminen bli högre och skolorna prognostiserar en negativ avvikelse på 4 mnkr. Det är grundskoleverksamheten som står för den negativa avvikelsen. För verksamheterna förskola, fritidshem och förskoleklass prognostiseras en positiv avvikelse.

Prognosen för antal barn/elever baseras på utfallet för vårterminen samt befolkningsprognosen per mars 2011 med antaganden om andel barn/elever som deltar i verksamheten under höstterminen.

Av nedanstående tabell framgår hur utfall, prognos och avvikelse fördelar sig per verksamhet. Förskola och grundskola utgör de största nettoposterna.

Driftbudget - utfall och prognos per verksamhet

Tkr	Utfall	Budget	Budget	Avvikelseprognos		Utfall
	juni	delår	helår	för helår		juni
	2 011	2 011	2 011	tkr	%	2 010
Öppen förskola	-1 753	-2 135	-4 270	455	11 %	-1 860
Förskola	-181 024	-175 736	-351 610	2 246	1 %	-174 832
Familjedaghem	-5 623	-6 043	-12 087	1 100	9 %	-7 172
Fritidshem	-44 430	-45 251	-89 688	101	0 %	-38 787
Förskoleklass	-21 633	-22 413	-45 225	965	2 %	-17 296
Grundskola	-288 183	-288 702	-574 655	-11 498	2 %	-283 689
Särskola	-13 915	-18 018	-36 435	7 779	21 %	-16 659
Övrigt	344	0	0	552		103
Nettokostnader	-556 217	-558 298	-1 113 970	1 700	0,2 %	-540 192

Öppen förskola

Öppna förskolan har en budget på ca 4 mnkr. Utfallet ligger något under budget och verksamheten prognostiserar en positiv avvikelse.

Förskola och familjedaghem

Totalt ligger det ekonomiska utfallet för förskolan över budget, vilket beror på att kostnaderna under våren prognostiseras vara högre än hösten. Antalet barn under hösten beräknas bli färre än våren. Antalet barn i förskola och familjedaghem beräknas tillsammans följa budgeterat antal, men med en omfördelning så att barn i familjedaghem beräknas bli färre och antalet barn i förskolan beräknas bli fler än budgeterat. Andelen deltidsbarn med en lägre peng beräknas bli större än budgeterat i förskolan, vilket innebär att tillsammans prognostiseras förskola och familjedaghem en positiv avvikelse på 4,1 mnkr för kostnaderna för barn i verksamheten. Jämfört med föregående prognos beräknas antalet barn bli något färre och den positiva avvikelsen något större.

Utöver volymjusteringen för förskolan prognostiseras en negativ avvikelse jämfört med budget på 1 mnkr avseende barn i behov av särskilt stöd, då behovet är större än budgeterat. Totalt prognostiseras förskola och familjedaghem en positiv avvikelse på 3,3 mnkr.

Fritidshem

Verksamhetens ekonomiska utfall ligger i nivå med budget. De kommunala skolorna redovisar ett positivt ekonomiskt utfall jämfört med budget. Även prognosen för skolorna beräknas ge en positiv avvikelse.

Däremot har antalet barn under våren varit fler än budget vilket genererat högre kostnader. Antalet barn i fritidshem prognostiseras också bli fler än budget för helåret. Det är de äldre barnen som beräknas bli fler. Dessa barn har en låg peng

vilket gör att den negativa avvikelsen beräknas bli 1,3 mnkr. Jämfört med föregående prognos har den negativa avvikelsen räknats upp.

Kostnaderna för barn med ett omfattande stödbehov i form av tilläggsbelopp prognostiseras en negativ avvikelse med 2 mnkr. Tillsammans innebär det att verksamheten fritidshem prognostiseras följa budget.

Grundskola och förskoleklass

Förskoleklass och grundskolans ekonomiska utfall ligger i nivå med budget. Kostnaderna för antalet elever är lägre än budget. Däremot visar de kommunala skolornas ekonomiska utfall av nettokostnader på högre kostnader än budget.

Antalet elever i förskoleklass och grundskola beräknas följa budget då antalet elever till höstterminen beräknas bli fler än vårterminen. Utfallet för de centrala medlen för grundskola ligger något under budget för första halvåret. Det är flera projekt som beräknas ha högre kostnader under hösten. Prognosen innebär en positiv avvikelse på 0,5 mnkr för de centrala medlen.

Totalt prognostiseras grundskola och förskoleklass ett negativt underskott på 10 mnkr. De stora avvikelserna hänförs sig dels till de kommunala skolorna. Dels till kostnader för elever med omfattande behov av stöd i form av tilläggsbelopp.

Täby kommunala skolor

De kommunala skolornas prognostiserade underskott för grundskola hänförs sig främst till ett för lågt elevantal, främst i årskurserna 6-9, i förhållande till den kapacitet som skolorna har. Arbete har de senaste åren bedrivits för med att anpassa organisationen och till viss del även lokalerna till den elevvolym som skolorna har idag. Utfallet visar att anpassningsarbetet inte nått ända fram.

Effekten av den besparing som genomfördes 2010 med en oförändrad peng får effekt för skolorna först 2011 eftersom skolorna fick det tillfälliga konjunkturstödet 2010 som kompenserade sänkningen. Det innebär att enheter som tidigare redovisat ett överskott för året prognostiserar ett nollresultat eller underskott. Fyra enheter prognostiserar större underskott för året. Av den totala avvikelsen, inklusive föregående års resultat, för skolorna är det fyra enheter som prognostiserar en större positiv avvikelse. Fem skolor redovisar större underskott och resterande ett ungefärligt nollresultat.

Effekten av den anpassning av organisation och kompetens som sker i samband med att skolornas verksamhet ska följa den nya skollagen gör att prognosen är osäker. Även skärpningen i skollagen av skolornas ansvar för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd kan ha en effekt på skolornas ekonomi.

Tilläggsbelopp

Tilläggsbelopp för elever med omfattande behov av stöd prognostiseras en negativ avvikelse på 6 mnkr. Större krav har ställts på ansökningarna vad gäller dokumentation och uppföljningar från Enheten för elevstöd. Det har fått till följd att bilden av de svårigheter som dessa elever har blivit mycket tydligare .

Beviljade ansökningar har därför ökat. Av de elever som får tilläggsbelopp har större delen diagnoser av typen autismliknande tillstånd, Aspergers syndrom, ADD, ADHD samt fysiska och medicinska handikapp. En genomgång visar att de bedömningar som gjorts följer de kriterier och ersättningsnivåer som kommunen har. En översyn kommer att göras för att se över kriterier och ersättningsnivåer.

Avvikelsen jämfört med budget kan till stor del förklaras med ökade kostnader för elever som kommer från särskolan och särskilda undervisningsgrupper. Några elever är också nyinflyttade till kommunen.

Elevstöd

Under verksamheten grundskola finns också kostnader för särskoleelever som läser enligt grundskolans kursplan. Dessa kostnader beräknas en positiv avvikelse på 1,7 mnkr då flera av dessa elever flyttats till grundskolan. Även andra kostnader så som special skolor och andra typer av stöd till elever med stödbehov prognostiseras en positivt avvikelse på 2,3 mnkr för verksamheten grundskola.

Särskola

Särskolan redovisar lägre kostnader än budget för första halvåret och även prognosen beräknas en stor positiv avvikelse då antalet elever beräknas bli färre än budget. En del av eleverna i särskolan har flyttats till grundskolan och erhållit tilläggsbelopp i stället. Även de kostnader som finansieras med anslagsram för särskolan beräknas bli lägre. Det är främst kostnader för skolskjuts.

Kostnadsökningar beslutade i VP11

Kostnadsökningar beslutade i VP11	Tkr
Stimulans till att anställa fler förskollärare	-1 000
Möjlighet för föräldralediga att välja 25 timmar	-4 000
Satsning på elever som inte når behörighet till gymnasieskolan	-1 500
<hr/>	
Totalt	-6 500

Stimulans till att anställa fler förskollärare

Tilläggspengen som införts 2011 för att stimulera till att öka andelen förskollärare har betalats ut till de förskolor som har rapporterat en andel högskoleutbildad personal på 43 % eller däröver. Kostnaden för första halvåret är 0,9 mnkr. Den totala budgeten var 1 mnkr. Det innebär att utfallet beräknas överstiga budget.

Budgeten baserades på att 18 förskolor skulle nå upp till detta mål. Enligt den redovisning som lämnats in av förskolorna inför utbetalningen för första halvåret var det 25 förskolor som nådde upp till målet. Detta förklarar det prognostiserat ökade kostnaderna. En analys av utfallet för hela 2011 kommer att göras i årsredovisningen.

Möjlighet för föräldrar att välja 25-timmarsmodellen

Den nya peng som införts 2011 för föräldralediga som väljer att ha barnomsorg 25 timmar per vecka under skoldagar visar att 60 % av de som är föräldralediga valt denna modell för sina barn. Eftersom andelen föräldralediga totalt ökat jämfört med budget är det svårt att bedöma avvikelserna för den avsatta budgeten på 4 mnkr. Totalt uppgår merkostnaden för "25-timmarsbarnen" till 2,7 mnkr för första halvåret. En uppföljning kommer att göras i årsredovisningen.

Satsning på elever som inte når behörighet till gymnasieskolan

I nämndens budget har extramedel tillförts motsvarande 1,5 mnkr för att satsa på elever som inte når behörighet till gymnasieskolan. Förberedelser pågår för detta och kostnaderna beräknas komma under höstterminen. En redovisning görs i årsredovisningen.

Uppföljning av kostnadssänkningar

I VP10 beslutades om kostnadssänkningar för nämnden motsvarande 7,4 mnkr. Majoriteten av kostnadssänkningarna avser en lägre uppräkningsgrad av pengarna, vilket gör att kostnadssänkningen kan genomföras. 2 mnkr avser lägre kostnader för resurstöd/verksamhetsstöd. Enligt prognos kommer även denna sänkning att genomföras.

Kostnadssänkningar 2011	Tkr
Resurstöd/verksamhetsstöd	2 000
Förskoleverksamhet, förändrad peng	700
Grundskola, förändrad peng	4 000
Särskola, förändrad peng	700
Totalt	7 400

Volym och nyckeltal

Prognosen av antal barn/elever jämfört med budget framgår av nedanstående tabell.

Volym (års genomsnitt)

Antal	Prognos	Budget	Avvikelseprognos för helår		Utfall
			antal	%	
	2 011	2 011			2 010
Förskola	3 926	3 906	20	1 %	3 910
Familjedaghem	155	180	-25	16 %	153
Fritidshem	3 770	3 590	180	5 %	3 575
Förskoleklass	972	972	0	0 %	940
Grundskola	7 501	7 501	0	0 %	7 439
Särskola	60	73	-13	22 %	66

Antalet barn i förskola och familjedaghem prognostiseras tillsammans följa budget med en omfördelning från familjedaghem till förskola. Dock beräknas andelen deltidsbarn vara högre än budget. Totalt beräknas antalet barn bli färre under hösten då antalet barn som börjar skolan är fler än de yngre barnen som ska börja förskolan.

Antalet barn på fritidshem beräknas bli fler än budgeterat. Det är de äldre barnen som beräknas bli fler. Antalet barn beräknas bli fler till hösten jämfört med våren.

Prognosen på antalet elever i förskoleklass och grundskola beräknas följa budget. Dock ser tendensen ut att andelen elever i de kommunala skolorna minskar till fördel för de fristående. De yngre barnen beräknas bli färre medan de äldre beräknas bli fler än budgeterat.

Antalet elever i sarskolan prognostiseras bli färre än budget. Bland annat är det elever som övergår från sarskola till grundskola till höstterminen.

Nettokostnad per barn/elev framgår av nedanstående sammanställning.

Nettokostnad per barn och elev

Kr	Prognos	Budget	Avvikelse		Utfall 2010
	2011	2011	kr	%	
Förskola	-88 758	-89 788	1 029	1 %	-87 488
Familjedaghem	-70 884	-67 150	-3 734	5 %	-69 967
Fritidshem	-23 763	-24 983	1 220	5 %	-23 361
Förskoleklass	-45 535	-46 528	993	2 %	-43 768
Grundskola	-78 263	-76 730	-1 533	2 %	-76 717
Sarskola	-477 600	-499 110	21 510	5 %	-457 924

Nettokostnaden per barn i förskolan beräknas bli lägre än budget och beror främst på att andelen deltidsbarn, med en lägre peng, beräknas bli högre än budget. För familjedaghemmen beräknas nettokostnaden per barn bli högre än budget eftersom andelen yngre barn, med en högre peng, beräknas bli högre än budgeterat.

För fritidshem beräknas andelen äldre barn vara större jämfört med budget. Detta tillsammans med att de kommunala skolorna prognostiserar en positiv avvikelse för fritidshem gör att nettokostnaden per barn beräknas bli lägre jämfört med budget.

Den något lägre prognostiserade nettokostnaden per elev för förskoleklass jämfört med budget hänförs till att de kommunala skolorna prognostiserar en positiv avvikelse för förskoleklass.

Den större delen av nämndens prognostiserade negativa underskott hänför sig till grundskolan, enligt ovan. Det är också förklaringen till att nettokostnaden per elev beräknas bli högre än budget.

Nettokostnaden per elev för särskolan är starkt beroende av elevens behov av stöd. I prognosen beräknas nettokostnaden bli lägre än budget och beror bl a på lägre andel elever med stort behov av stöd samt lägre kostnader för skolskjuts.

Investeringar

Tkr	Utfall juni 2011	Budget helår 2011	Avvikelseprognos	
			för helår	
			tkr	%
Erikslund - Ö Vallabrink	0	-8 941	8 141	91 %
Näsbypark	-1 206	-32 261	27 322	85 %
Arninge/Ullna	0	-5 000	5 000	100 %
Skolhagen, etapp 3	-12	-1 033	0	0 %
<i>Summa skolor</i>	<i>-1 218</i>	<i>-47 235</i>	<i>40 463</i>	<i>86 %</i>
NÖ Byle	-9	-30 664	28 664	93 %
Västra Roslags-Näsby	0	-5 000	5 000	100 %
<i>Summa förskolor</i>	<i>-9</i>	<i>-35 664</i>	<i>33 664</i>	<i>94 %</i>
Allmän förnyelse, om- och tillbyggnad	-14	-2 059	-455	22 %
<i>Summa lokaler (Kommunfastigheter)</i>	<i>-1 241</i>	<i>-84 958</i>	<i>73 672</i>	<i>87 %</i>
Allmän förnyelse/inventarier	-69	-3 009	1 009	34 %
Summa investeringar	-1 310	-87 967	74 681	85 %

Årets investeringsbudget uppgår till totalt 88 mnkr, varav ombudgeteringar på 31 mnkr. Utfallet per juni uppgår till 1 mnkr. Utfallet för 2011 prognostiseras till 14 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget på 75 mnkr. Avvikelsen beror främst på förseningar av planerad nybyggnation, ombyggnation och renovering.

15 procent av de budgeterade medlen prognostiseras att förbrukas under året. En översyn ska göras under hösten för att se över rutiner för budgetarbetet för investeringar i syfte att öka precisionen av de budgetunderlag som tas fram. Det är särskilt viktigt under kommande år då flera bostadsprojekt är planerade i kommunen.

Erikslund - Ö. Vallabrink planerad stå klar 2015

Barn- och grundskolenämnden har förordat att en ny skola ska byggas på tomten Östra Vallabrink. Ett nytt verksamhetsprogram ska tas fram för organisation och dimensionering av den nya skolan.

Näsbypark planerad stå klar 2014

Projektering startar hösten 2011 och planerad byggstart vår/sommar 2012.

Arninge/Ullna planerad stå klar 2015

Utbyggnaden av Arninge/Ullna har försenats. Första etappen av utbyggnaden av området beräknas vara klar 2015 och då även skolan/förskolan. Ett verksamhetsprogram för hur den nya skolan ska organiseras och dimensioneras ska tas fram.

NÖ Byle planerad stå klar årsskiftet 2012/2013

Nybyggnationen av en förskola för ca 100 barn är senarelagd och beräknas att påbörjas under 2012.

Västra Roslags-Näsby planerad stå klar 2015

Första utbyggnaden av Västra Roslags-Näsby beräknas vara klar 2015 och då även en ny förskola för ca 100 barn. Ett verksamhetsprogram ska tas fram.

Allmän förnyelse/inventarier

Inom budgeten för allmän förnyelse redovisar nämnden per juni ett utfall på 69 tkr. Årets budgetram på 2,5 mnkr tillsammans med ombudgeterad ram från 2010 utgör tillsammans en budgetram på 3 mnkr.

Av denna ram har 0,5 mnkr fördelats till de ämnessamordnare som ansvarar för skolornas specialsalar inom idrott och slöjdämnen. Utöver detta prognostiseras skolorna tillsammans förbruka 1,5 mnkr av tilldelad ram under 2011, vilket innebär en positiv avvikelseprognos för nämnden på 1 mnkr.

Bilagor

Bilaga 1 Ekonomisk delårsrapport för kommunal verksamhet